

ปัญหาการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลาย

The detachment from personal bankruptcy

มนัส ชยาพัฒน์

คณะรัฐศาสตร์/ สาขานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Manat.ch@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความเป็นมาแนวคิดและทฤษฎีของกฎหมายการปลดจากการล้มละลายของบุคคลธรรมดา หลักเกณฑ์การปลดล้มละลายของบุคคลธรรมดาตามกฎหมายไทย และและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นศึกษาถึงปัญหาของการปลดล้มละลายของบุคคลธรรมดา โดยระยะเวลาหรือโดยผลของกฎหมายเพื่อวิเคราะห์มาตรการและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายล้มละลาย เฉพาะกรณีการปลดล้มละลายของบุคคลธรรมดาให้เป็นรูปธรรมและเป็นที่ยอมรับอย่างสากล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิจัยเอกสาร (Document Research) เป็นหลัก โดยมีสมมติฐานของการวิจัยว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ.2547 มาตรา 81/1 เรื่องการปลดล้มละลายของบุคคลธรรมดาเมื่อพ้นระยะเวลาสามปี และเรื่องอำนาจในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้หลังจากปลดล้มละลายไปแล้วและในมาตรา 71 กรณีการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้นั้น ขาดความชัดเจนและไม่สมบูรณ์

ผู้วิจัยยังพบว่าการล้มละลายของบุคคลธรรมดา ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์กับสังคม และเศรษฐกิจ แต่กลับกลายเป็นการสร้างปัญหาให้กับสังคมและเศรษฐกิจ เพราะเมื่อบุคคลธรรมดาถูกฟ้องล้มละลาย ย่อมส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของบุคคลล้มละลายในการทำงานไม่ว่าในภาคเอกชน ราชการ หรือในรัฐวิสาหกิจ อาจถูกให้ออก หรือหมดโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทำให้บุคคลเหล่านี้หมดความสามารถในการชำระหนี้ ไม่เป็นประโยชน์ต่อลูกหนี้ เจ้าหนี้ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศแต่อย่างใด ยังพบว่าในประเทศต่างๆ เช่น ประเทศอังกฤษ มีกฎหมายล้มละลาย ที่เรียกว่า The Enterprise Act 2002 กำหนดให้มีการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลายโดยอัตโนมัติ ลดลงมาเหลือเพียง 1 ปี นับแต่วันที่มิคำพิพากษาให้ล้มละลาย (รศ.สุธี สุภนิตย์, 2545:124) ส่วนกฎหมายล้มละลายของประเทศออสเตรเลีย (ชเนศ ไชยหมาน, 2538 : 56) กำหนดให้บุคคลล้มละลายจะได้รับการปลดจากการล้มละลายโดยอัตโนมัติเมื่อครบ 3 ปี นับจากวันยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สิน ถ้าหากบุคคลล้มละลายมิได้ยื่นคำร้องขอให้ปลดจากการล้มละลาย หรือไม่มี การยื่นคำคัดค้านการปลดจากการล้มละลายโดยอัตโนมัติ และในประเทศสิงคโปร์ก็มีทั้งการปลดจากล้มละลายโดยคำสั่งศาล (Discharge by the Court) การปลดจากล้มละลายโดยหนังสือรับรองของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (สรินยา ลี้มวณิชสินธุ์, 2546 : 64) ส่วนกฎหมายล้มละลายของสหรัฐ (ชัยญา นุช ตันติกถ, 2552:101) ได้กำหนดให้

ศาลต้องมีคำสั่งให้ปลดลูกหนี้บุคคลธรรมดาจากการล้มละลายทุกกรณี หากไม่ปรากฏว่ามีผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำคัดค้านภายใน 60 วัน ดังนั้น ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาในสหรัฐอเมริกา จึงอาจได้รับการปลดจากการล้มละลายภายใน 60 วัน นับแต่การประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก หรือเวลาเพียง 3 เดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้เท่านั้น

ดังนั้น จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย ในการแก้ปัญหาสถานะที่ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาที่มีหนี้สินส่วนตัวไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย และเพื่อช่วยเหลือบุคคลผู้มีหนี้สินส่วนตัว ให้มีโอกาสได้เกิดใหม่ในวงธุรกิจหรือวงการค้า และให้โอกาสแก่คนที่สุจริตกลับมาทำกิจการค้าพาณิชย์ได้อีกครั้ง โดยให้มีจากการปลดล้มละลายของลูกหนี้ได้ทันทีเมื่อพ้นระยะเวลาสามปี นับแต่วันที่ล้มละลาย เพื่อช่วยให้บุคคลธรรมดาซึ่งล้มละลายได้หลุดพ้นจากหนี้สินได้เร็วขึ้นด้วยการปลดล้มละลาย ทั้งนี้การปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลายโดยผลของกฎหมายยังเป็นเพียงคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น

อีกทั้งความน่าเชื่อถือและการยอมรับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของประชาชนนั้นยังไม่เป็นที่ประจักษ์เพราะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของประเทศไทยยังไม่เป็นที่ยอมรับเหมือนอย่างสากล

คำสำคัญ: ล้มละลาย ,การปลดจากการล้มละลาย ,บุคคลธรรมดาล้มละลาย

Abstracts

This research is to study the background, theories and theories of the law of bankruptcy. Criteria for the bankruptcy of natural persons under Thai law. And abroad. By focusing on the problem of bankruptcy of natural persons. By time or by law To analyze measures and suggestions to improve bankruptcy laws. Only in the case of bankruptcy of natural persons to be concrete and universally accepted. This research is a qualitative research by Document Research. The hypothesis of the research is that the Bankruptcy Act BE 2483, Amended BE 2547, Section 81/1 The bankruptcy of a natural person at the end of three years. And the power to manage the property of the debtor after the bankruptcy and in Section 71 Case of repayment to the creditor.

The researcher also found that the bankruptcy of natural persons. It does not bring benefits to society and the economy, but it is a social and economic problem. Because when the individual was sued. It will affect the creditworthiness of the bankrupt in the workplace whether in the private sector, government or state enterprises may be removed or out of progress opportunities in the workplace. These individuals have lost their ability to repay. It is not beneficial to the debtors, economic and social creditors of the country in any way. It is also found in various countries. For example, the UK has a bankruptcy law known as The Enterprise Act 2002, which automatically exempts individuals from bankruptcy. It is reduced to 1 year from the date of the

bankruptcy. The Bankruptcy Act of Australia. The bankruptcy will be. Get automatically discharged from bankruptcy 3 years after the filing date. Business and property If a bankrupt does not file for bankruptcy Or no automatic bankruptcy filing. And in Singapore, they were both released from bankruptcy by Discharge by the Court. Release of Bankruptcy by Certificate of Official Receiver. US bankruptcy laws The court has ordered that personal debt be debited from bankruptcy in all cases. If no opposition is filed within 60 days. So, debtors, who are individuals in the United States. It may be released from bankruptcy within 60 days of the first creditor meeting. Or just 3 months from the date the court ordered the business and property of the debtor only.

Therefore, the Bankruptcy Act of Thailand should be amended. Under the Bankruptcy Act BE 2483, and the Amended Act BE 2547, the Bankruptcy Court Act And how the bankruptcy proceeding in 1999 To solve the problem that the debtor is a natural person. The insolvent debt can not repay the debt to the creditors. And to help people who are insolvent. Give birth to a new business or business opportunity. And give people the opportunity to honestly. Back to commercial business again. By law, the debtor's bankruptcy will be immediately removed at the end of the period. Three years from the date of bankruptcy To help a natural person bankrupt, get out of debt faster by bankruptcy. The release of the individual from bankruptcy by the law is only a statement of the official receiver. Moreover, the credibility and acceptance of the public servant of the people is not clear because the official Thai society is not recognized as universal.

Keywords: bankruptcy, bankruptcy, Individual bankrupt

1. บทนำ

กฎหมายล้มละลาย เป็นกฎหมายที่กระทบต่อเศรษฐกิจ เพราะเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐผ่านกระบวนการยุติธรรมในการจัดการกับลูกหนี้ที่มีสถานะมีหนี้สินล้นพ้นตัว เพราะมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน หรือจัดการกับลูกหนี้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนล้มละลาย หากเกิดกรณีที่ลูกหนี้มีสินล้นพ้นตัว โดยไม่มีกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้องกับควบคุมดูแลไว้โดยฉพาะแล้ว เขาเหล่านั้นก็จะก่อหนี้สินต่อไปอย่างต่อเนื่องมีผลกระทบต่อบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย และจะกระทบต่อเศรษฐกิจ

เพราะการล้มละลายของบุคคลอาจลุกลามทำให้เกิดสถาบันการเงินหรืออื่นล้มละลายโดยง่าย และอาจเป็นทฤษฎีโดมิโน อันกระทบต่อระบบเศรษฐกิจประเทศต่อไป

ปัจจุบันคดีล้มละลายเพิ่มปริมาณมากขึ้นทุกปี สถิติผู้ประกอบการถูกฟ้องล้มละลายเพิ่มขึ้นสืบเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำและวิกฤตการณ์โลก ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับปี 2540 - 2543 เมื่อครั้งเกิดวิกฤตเศรษฐกิจครั้งที่ผ่านมา ในปี 2540 สถิติการเกิดคดีฟ้องร้องล้มละลายมีประมาณ 1,800 เรื่อง ปี 2548 เพิ่มขึ้นเป็นกว่า 4,000 เรื่อง ขณะที่ปี 2549 มีคดีฟ้องร้องล้มละลายประมาณ 7,000 เรื่อง ปี 2550 มีประมาณ 13,000 เรื่อง ปี 2551

มีคดีฟ้องล้มละลายประมาณ 8,000 คดี กลางปี 2552 มีคดีล้มละลายทั้งสิ้น 18,525 คดี โดยปี 2553 มีสถิติมีคดีล้มละลายใหม่ 14,256 คดี คดีเสร็จไป 17,586 ราย ต่อมาในปี 2558 มีคดีล้มละลายทั้งสิ้น 5,195 คดี ในปี 2559 มีคดีล้มละลายทั้งสิ้น 5,641 คดี (ข้อมูลสถิติของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม, 2559)

ผู้ประกอบการที่ถูกฟ้องคดีล้มละลายส่วนใหญ่เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งสาเหตุใหญ่มาจากการที่ประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาเศรษฐกิจเมื่อเกิดปัญหาเศรษฐกิจดังกล่าว บริษัทเงินทุน ธนาคาร สถาบันการเงินเอกชน และธุรกิจขนาดย่อม จึงต้องหาทางออกโดยการลดต้นทุน การลดเงินเดือน ลดคนงาน เลิกจ้าง และท้ายที่สุดก็ต้องปิดกิจการ ส่งผลให้คนมีรายได้น้อยลง มีคนตกงานเพิ่มขึ้น ความสามารถในการชำระหนี้ของประชาชนลดลงหรือ หายหมดไป เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ สถาบันการเงินต่างๆ ได้ จึงก่อให้เกิดปัญหาหนี้เสียและผลจากการที่หนี้เสียเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดนโยบายของรัฐบาลในการที่จะต้องลดหนี้เสียของสถาบันการเงิน โดยวิธีการที่เรียกว่าการจำหน่ายหนี้สูญ ซึ่งในภาครัฐบาลโดยกรมสรรพากร และสถาบันการเงินต่างได้กำหนดวิธีการจำหน่ายหนี้สูญ โดยการฟ้องล้มละลาย เป็นเหตุให้มีการฟ้องบุคคลธรรมดาให้ล้มละลายเป็นจำนวนมาก

การล้มละลายของบุคคลธรรมดา จึงไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์กับสังคม และเศรษฐกิจ แต่กลับกลายเป็นการสร้างปัญหาให้กับสังคมและเศ

รษฐกิจ เพราะเมื่อบุคคลธรรมดาถูกฟ้องล้มละลาย ย่อมส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของบุคคลล้มละลายในการทำงานไม่ว่าในภาคเอกชน ราชการ หรือในรัฐวิสาหกิจ อาจถูกให้ออก หรือหมดโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทำให้บุคคลเหล่านี้หมดความสามารถในการชำระหนี้ ไม่เป็นประโยชน์ต่อลูกหนี้ เจ้าหนี้ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศแต่อย่างใด ดังนั้นจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2547 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลาย และวิธีพิจารณาคดีล้มละลายพุทธศักราช 2542 ในการแก้ปัญหาสถานะที่ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่ จึง หลุด ลาย และเพื่อช่วยเหลือบุคคลผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ให้มีโอกาสได้เกิดใหม่ในวงธุรกิจหรือวงการค้า และให้โอกาสแก่คนที่สุจริต กลับมาทำกิจการค้าพาณิชย์ได้อีกครั้ง โดยกฎหมายให้มีการปลดล้มละลายของลูกหนี้ได้ทันทีเมื่อพ้นระยะเวลา สามปีนับแต่วันที่ล้มละลาย เพื่อช่วยให้บุคคลธรรมดาซึ่งล้มละลายหลุดพ้นจากหนี้สินได้เร็วขึ้น ด้วยการปลดล้มละลาย อันเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว แต่เมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องดังกล่าวแล้วก่อให้เกิดปัญหาดังนี้

ประการที่ 1 เรื่องระยะเวลาในการปลดบุคคลธรรมดาจากล้มละลาย ตามมาตรา 81/1 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย 2483 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2547 กล่าวคือหลักเกณฑ์ที่ว่าบุคคลธรรมดาที่ศาลพิพากษา

ให้ ล้ม ละเอียด มา แล้ว สามี
ปีให้ ปลดบุคคลนั้นจากล้มละลายทันที
ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าระยะเวลาสามปีนั้นเป็นเวลาที่น่า
กั น ใ ป
ถ้าหากพิจารณาว่าวัตถุประสงค์ของการปลดล้มละลาย
นั้นก็เพื่อให้โอกาสลูกหนี้หลุดพ้นจากการล้มละลาย
ใ ป ตั ง ตั น ไ ห ม ่ เริ่ ม ชี วิ ต ไ ห ม ่
เพราะ ถ้า ฐ ร กิ จ ส ะ ค ุ ค ใ ป น าน
โอกาสฟื้นตัวคงต้องอาศัยระยะเวลาอีกนาน
แ ล ะ ย าก ชี น
ดังนั้นจึงเห็นว่ามาตราดังกล่าวนั้นไม่เหมาะสมควรมี
การแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

ป ร ะ ก า ร ที่ 2
เรื่องการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ในกรณีขอศาลให้มีคำ
สั่งปลดจากการล้มละลาย กล่าวคือ
กรณีการขอให้ศาลมีคำสั่งปลดล้มละลายตามมาตรา
71 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย 2483
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2547 นั้นจะต้องได้ความว่า
มีการแบ่งทรัพย์สินชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่ได้ขอรับ
ชำระหนี้ไว้แล้วไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบและต้องไม่
ปี น บุ ค ค ล ลั ม ละ ล าย ทุ จ ริ ต
เช่นนี้ศาลสั่งให้ปลดล้มละลายได้ทันทีไม่จำเป็นต้องรอ
ระ ย ะ เ ว ล า
สามปีนับแต่วันที่มิคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย
คือการร้องขอให้ศาลมีคำสั่งปลดล้มละลายได้ทันที
ซึ่ง ตั ว บ ท ก ฎ ห ม า ย ไ ม ่ ชั ด เ จ น
ไม่ระบุแยกกรณีเจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้ไม่มีประ
กั น ปี ญ ห า
ยกตัวอย่างคดีล้มละลายเรื่องหนึ่งมีเจ้าหนี้ยื่นคำขอรับ
ชำระหนี้เข้ามาทั้งสิ้น 3 ราย
เป็น เจ้า หนี้ ไ ม ่ มี ป ระ กั น ส อ ง ร าย
และเจ้าหนี้มีประกันหนึ่งรายต่อมาลูกหนี้มีความประ
สงค์ขอให้ศาลมีคำสั่งปลดจากการล้มละลายโดยมีกา

รชำระหนี้ทั้งสามรายเป็นร้อยละห้าสิบแบ่งให้แก่เจ้า
หนี้มีประกันไปและเจ้าหนี้ไม่มีประกันอีกทั้งสองราย

อย่างนี้ศาลมีคำสั่งให้ปลดล้มละลายตามมาตรานี้ได้
ซึ่งในเรื่องของกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ในเรื่องของ
การชำระหนี้ของเจ้าหนี้มีประกันออกจากเจ้าหนี้ไม่มี
ประกันแต่อย่างใดเพียงแต่ระบุว่าชำระหนี้ไม่น้อยกว่า
ร้อยละห้าสิบของหนี้ที่พึงอาจชำระหนี้ได้
เช่นนี้เจ้าหนี้มีประกันจะได้รับความเป็นธรรมหรือไม่

หรือจะเป็นหลักประกันให้กับลูกหนี้ที่ต้องการปลดจ
าก การ ลั ม ละ ล าย โ ด ย เร็ ว ไ ด ้ ห รื อ ไ ม ่
และกฎหมายยังกำหนดให้มีการชำระหนี้ให้แก่เจ้า
หนี้ที่ยื่นขอรับชำระหนี้"ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ"ซึ่ง
ปี น จ าน ว น ส ู ง เ กิ น ใ ป ห รื อ ไ ม ่
และจะเป็นประโยชน์อันจะบังคับใช้ได้จริงหรือไม่
หากลูกหนี้จะขอให้ศาลปลดล้มละลายตามมาตรานี้จะ
ทำ ใ ค ้ ห รื อ ไ ม ่
เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวดังนั้นจึง
เห็นว่ามาตราดังกล่าวนั้นยังขาดความชัดเจนสมควรมี
การแก้ไขต่อไป

ป ร ะ ก า ร ที่ 3
เรื่องของอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ใน
การจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้หลังจากมีการปลด
ล้มละลายเมื่อ ระยะเวลาไป แล้ว
กฎหมายยังไม่มีบัญญัติไว้โดยชัดเจน
กล่าวคือ เมื่อครบล้มละลาย
3ปีแล้วทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
ยึดไว้หรือการอายัดเงินบำเหน็จบำนาญเงินเดือนขอ
ง ลู ก หนี้ ใ ว แ ล ้ว
จะต้องคืนทรัพย์สินนั้นให้แก่ลูกหนี้หรือไม่
หรือทรัพย์สินที่ปรากฏภายหลังจากปลดล้มละลายไป
แล้วและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังไม่ได้รวบรวม

ไว้นั้นจะมีอำนาจดำเนินการต่อไปได้หรือไม่
หมายความว่าเมื่อปลดล้มละลายให้ลูกหนี้ไปแล้วลูก
หนี้หลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงเว้นแต่หนี้ภาษีอากร
และหนี้ที่เกิดจากการทุจริตหรือโกง
(พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา
77) แต่ปัญหาว่าเมื่อหลุดพ้นจากหนี้แล้ว
แต่ทรัพย์สินที่รวบรวมได้จะต้องคืนให้แก่ลูกหนี้ไป
หรือไม่ กฎหมายขาดความชัดเจน
ดังนั้นจึงเห็นว่ามาตราดังกล่าวนี้ยังขาดความชัดเจน
สมควรมีการแก้ไขต่อไป

ประการที่ 4
เรื่องผลของคำสั่งให้ปลดล้มละลายนั้นควรเป็นคำสั่ง
ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือคำสั่งของศาล
กล่าวคือ อดามาตรา
81/1 เมื่อครบสามปีหลังจากล้มละลายแล้ว
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะทำการประกาศคำสั่งปลด
ลูกหนี้จากการล้มละลายในทันทีปัญหาว่า
ลูกหนี้จะถามว่าทำไมไม่มีคำสั่งของศาลเหมือนอย่าง
กรณี ต.ม. มาตรา 71
ซึ่งผลของการล้มละลายทำให้สถานะทางสังคมเปลี่ย
นไป และเป็น การ จำกัด สิทธิ
ไม่อาจใช้สิทธิได้ตามรัฐธรรมนูญ
เช่น การขาดสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมือง
การเข้ารับราชการ
เมื่อศาลเป็นผู้มีคำสั่งให้พิทักษ์ทรัพย์และพิพากษาล้ม
ละลายโดยศาลเป็นผู้กระทำแต่หากเวลาปลดให้พ้นจ
ากล้มละลายจึงเป็นเพียงประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์
ทรัพย์เท่านั้น อันเป็นปัญหาในเรื่องการจำกัดสิทธิ
สถานะของบุคคล
ดังนั้นจึงเห็นว่ามาตราดังกล่าวนี้ไม่เหมาะสมควรมี
การแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1

เพื่อศึกษาความเป็นมาแนวคิดและทฤษฎีของกฎหมาย
การปลดจากการล้มละลายของบุคคลธรรมดา

2

เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์การปลดล้มละลายของบุคคลธรรม
ตามกฎหมายไทย และและต่างประเทศ
และวิเคราะห์ถึงปัญหาของการปลดล้มละลายของบุค
คคลธรรมดา โดยระยะเวลาหรือโดยผลของกฎหมาย

3.

เพื่อศึกษาและหาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย
ล้มละลาย โดยเฉพาะกรณีการปลดล้มละลายของบุคคลธรรมดาให้
เป็นรูปธรรมและเป็นที่ยอมรับอย่างสากล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร
(Document Research)
โดยจะศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากตัวบทกฎหมาย
แนวคำพิพากษา บทความ ตำรา วิทยานิพนธ์
สารนิพนธ์
รายงานและเอกสารการศึกษาดูงานด้านการบังคับคดี
ล้มละลายในประเทศต่าง ๆ ของกรมบังคับคดี
กระทรวงยุติธรรม และเอกสารวิชาการต่าง ๆ
ฐานข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์
แล้วนำมาวิเคราะห์พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับกฎหมาย
ล้มละลายในส่วนการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้ม
ละลายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการปลดล้มละ
ลายของบุคคลธรรมดา

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.ทราบถึงความเป็นมาแนวคิดและทฤษฎีของกฎหมายการปลดจากการล้มละลายของบุคคลธรรมดา

2.ทราบถึงหลักเกณฑ์การปลดล้มละลายของบุคคลธรรมดาตามกฎหมายไทยและแต่ละต่างประเทศและวิเคราะห์ถึงปัญหาของการปลดล้มละลายของบุคคลธรรมดา โดยระยะเวลาหรือโดยผลของกฎหมาย

3. มีข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายล้มละลาย โดยเฉพาะกรณีการปลดล้มละลายของบุคคลธรรมดาให้เป็นรูปธรรมและเป็นที่ยอมรับ

5. ผลการวิจัย

จากสถิติการเกิดคดีฟ้องร้องให้บุคคลตกเป็น ผู้ล้มละลาย ในปี พ.ศ. 2540 ถึงปัจจุบันปี พ.ศ.2559 มี ปริมาณ เพิ่มขึ้น เป็น อย่าง มาก โดยเฉพาะผู้ถูกฟ้องให้ล้มละลายส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลธรรมดา และเมื่อมีการล้มละลายย่อมส่งผลกระทบต่อบุคคลผู้ล้มละลายเองและต่อเนื่องถึงระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทย ฉะนั้นประเทศไทยจึงมีแนวคิดให้โอกาสผู้ล้มละลายซึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ ด้วยการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลายโดยผลของกฎหมาย อันเป็น หลักเกณฑ์ใหม่ ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2547 มาตรา 71 ได้บัญญัติความมาตรา 67/1 ขึ้นใหม่ว่า

“เมื่อศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายแล้ว บุคคลล้มละลายอาจได้รับการปลดจากล้มละลายเมื่อศาลได้มีคำสั่งปลดจากล้มละลาย ตามมาตรา 71 หรือเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 81/1

“ภายใต้บังคับมาตรา 81/2

บุคคลธรรมดาซึ่งศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว ให้ปลดบุคคลนั้นจากล้มละลายทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลาย เว้นแต่(1)

บุคคลนั้นได้เคยถูกพิพากษาให้ล้มละลายมาก่อนแล้ว และยังไม่พ้นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายในครั้งก่อนจนถึงวันที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์ในครั้งหลัง ให้ขยายระยะเวลาเป็นห้าปี (2)

บุคคลนั้นเป็นบุคคลล้มละลายทุจริตที่ไม่มีลักษณะตาม (3) ให้ขยายระยะเวลาเป็นสิบปี เว้นแต่

กรณีที่มีเหตุผลพิเศษและบุคคลนั้นถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลายมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

ศาลจะมีคำสั่งปลดจากล้มละลายก่อนครบกำหนดสิบปีตามคำขอของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือของบุคคลล้มละลายนั้นก็ได้

(3)

บุคคลนั้นเป็นบุคคลล้มละลายอันเนื่องมาจากหรือเกี่ยวเนื่องกับการกระทำผิดอันมีลักษณะเป็นการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

ให้ขยายระยะเวลาเป็นสิบปีในกรณีที่มีเหตุตาม(1)(2) หรือ(3)มากกว่าหนึ่งเหตุให้ขยายระยะเวลาโดยอาศัยเหตุใดเหตุหนึ่งที่มีระยะเวลาสูงสุดเพียงเหตุเดียวให้นำบทบัญญัติมาตรา 76 ,77 และ78

มาใช้บังคับกับการปลดล้มละลายตามมาตรา ๑๖๖ โดยอนุโลม”

เรื่องการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลายโดยผลของกฎหมายหรือเรียกกันให้เข้าใจง่ายขึ้นว่า การปลดล้มละลายอัตโนมัติ กล่าวคือเป็นกรณีที่ถูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว จะได้รับการปลดจากการล้มละลายทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลาสามปี นับแต่วันที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ล้มละลาย โดยศาลไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งอีก

วิเคราะห์ปัญหาที่อยู่ในเรื่องของระยะเวลาในการปลดล้มละลายของบุคคลธรรมดาที่กฎหมายกำหนดนั้น ต้องใช้ระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลาย เป็นระยะเวลาที่ไม่เหมาะสม เหตุผลเนื่องจากตามแนวคิดการให้โอกาสลูกหนี้เริ่มต้นใหม่ทางการเงิน (fresh start) ซึ่งมีวิวัฒนาการมาจากกฎหมายล้มละลายจากเดิมที่มุ่งลงโทษลูกหนี้เป็นสำคัญ ต่อมาให้ลูกหนี้ปลดหนี้ล้มละลายได้โดยมีการชำระหนี้บางส่วน และต่อมาได้ให้อภัยลูกหนี้ โดยคำนึงถึงมนุษยธรรมและให้ความคุ้มครองลูกหนี้มากขึ้น ทั้งนี้แนวคิดการให้อภัยลูกหนี้เป็นการรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ในระบบเศรษฐกิจ และด้วยหลักคุณธรรมเมตตา ที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังแนวคิดที่ให้โอกาสลูกหนี้ได้แก้ไขสถานะทางการเงิน

ซึ่งเป็นพื้นฐานของหลักการปลดภาระหนี้ให้กับลูกหนี้

อีกทั้งทฤษฎีในเรื่องของการปลดล้มละลายของบุคคลธรรมดาในทฤษฎีที่ว่าความร่วมมือของลูกหนี้ (The Debtors Cooperation Theory) โดยการปลดหนี้จะสร้างแรงจูงใจให้ลูกหนี้ให้ความร่วมมือกับเจ้าหนี้ทั้งหลายในการรวบรวมทรัพย์สินเป็นการช่วยเหลือลูกหนี้ที่ล้มละลายและทฤษฎีอรรถประโยชน์ต่อสังคม (The Social Utility Theory) คือการยอมรับว่าด้วยการปลดหนี้ให้กับบุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวนั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างมาก เพราะไม่เพียงแต่กลุ่มเจ้าหนี้ที่จะได้รับชำระหนี้ แต่การปลดหนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมเป็นการปลดปล่อยลูกหนี้ให้เป็นอิสระจากภาระหนี้สิน จะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้ลูกหนี้ได้กลับเข้ามาสร้างประโยชน์ในระบบเศรษฐกิจได้เหมือนเดิมเพราะถ้าเจ้าหนี้ได้ยึดเอาผลประโยชน์ที่ลูกหนี้หามาได้ไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้นเสียแล้ว ในขณะที่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินมากพอ หรือลูกหนี้ที่สุจริตหรืออาจเกิดความผิดพลาดในการทำธุรกิจจะไม่มีแรงจูงใจที่จะกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจอีกต่อไป อาจเกิดภาวะกดดันและนำไปสู่การเกิดปัญหาอาชญากรรมได้

หากพิจารณาในเรื่องการทำโทษลูกหนี้ที่ไม่สุจริตจะ

ขอปลดล้มละลายโดยอาศัยมาตรา
ก็จะเห็นว่าจากบทบัญญัติมาตรา 81/1
นั้นนั้นได้กำหนดไว้แล้วว่าสำหรับลูกหนี้ที่ไม่ให้ความ
ร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวม
ทรัพย์สินก็น่าจะแสดงถึงความไม่สุจริต
กฎหมายจึงบัญญัติให้หยุดนับระยะเวลาให้ปลดล้ม
ละลายนี้ไปอีก
ซึ่งก็จะไม่เป็นการช่วยเหลือลูกหนี้ที่ไม่สุจริตในการ
ที่จะเปิดโอกาสในการสร้างหนี้สินต่อไปได้อีกหรือจะ
เป็นช่องทางให้ลูกหนี้ที่ไม่สุจริตแต่อย่างใด

ถ้าหากพิจารณาเรื่องทรัพย์สินของลูกหนี้ที่จะชำระ
หนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้มากน้อยเพียงใด
เห็นได้ว่าเมื่อได้รับการปลดจากการล้มละลายแล้วทรัพย์สิน
ที่มีอยู่ก่อนเริ่มต้นแห่งการล้มละลายจนถึงวันปลด
ล้มละลายเป็นทรัพย์สินที่แบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้
อยู่แล้วด้วย ดังนั้น
แม้ปลดล้มละลายไปแล้วแต่ทรัพย์สินเพิ่งปรากฏภายหลัง
ปลดล้มก็ยังคงอยู่ในอำนาจเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
รวบรวมแบ่งแก่เจ้าหนี้ได้ตามมาตรา 109
และในความเป็นจริงและในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงาน
พิทักษ์ทรัพย์
พบว่าเจ้าหนี้ก็จะสืบทรัพย์สินมาตั้งแต่ก่อนฟ้องล้มละลาย
แล้วว่าทรัพย์สินลูกหนี้มีอยู่มากน้อยเพียงใด
ซึ่งส่วนใหญ่ลูกหนี้จะไม่มีทรัพย์สินที่จะชำระหนี้ให้
แก่เจ้าหนี้อยู่แล้ว
ดังนั้นถ้าจะล้มละลายสองหรือสามปีการรวบรวมทรัพย์สิน
ก็ไม่เปลี่ยนแปลงไปฉะนั้นถ้าลูกหนี้ได้รับการปลด
จากล้มละลายได้เร็วขึ้นอันเป็นเหตุจงใจให้บุคคล

ล้มละลายให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
ในการรวบรวมทรัพย์สินอาจเป็นช่องทางให้เจ้าหนี้
ได้รับชำระหนี้มากขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าหากบุคคลธรรมดาที่มี
สถานะตกเป็นบุคคลล้มละลายนานเกินไปจะส่งผลกระทบ
ต่อตัวลูกหนี้หรือบุคคลล้มละลายเอง
การปลดล้มละลายตามมาตรา 81/1
เป็นเหตุจงใจให้บุคคลล้มละลายให้ความร่วมมือกับ
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
ในการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย
ล้มละลายมากขึ้น
เพราะหากบุคคลล้มละลายไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้า
พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมทรัพย์สินโดย
ไม่มีเหตุอันควรแล้ว
บุคคลล้มละลายยังถูกจำกัดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย
ล้มละลายและถูกจำกัดสิทธิบางประการตามกฎหมายอื่นอีก
เช่น
ในการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในประเทศ
ไปทั่วยุโรป
นั้น
มีพระราชบัญญัติจำนวนมากที่กำหนดให้การมีสถานะ
เป็นบุคคลล้มละลายเป็นเหตุที่ทำให้ขาดคุณสมบัติ
ในการเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่การงาน เช่น
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
ยกตัวอย่างหากมีคำพิพากษาให้ล้มละลายต้องถูก
ออกจากราชการ
หรือตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสำหรับกรรมการ
และพนักงานรัฐวิสาหกิจ
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร

ง ก า ร คี ก ษ า

ในการจำกัดคุณสมบัติต้องห้ามประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลาย บุคคลล้มละลายยังจะต้องถูกยึดทรัพย์ อายัดเงิน เคียง หรือ เงิน อื่น ๆ โคน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ บังคับคดีล้มละลายขายทรัพย์สินหรือบ้านเรือนซึ่งเป็น ที่ อยู่ อ า คั ย ส่วนบุคคลล้มละลายที่ประกอบอาชีพอยู่กับบริษัทเอกชนเมื่อมีรายได้ก็ต้องส่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

บุคคลล้มละลายและครอบครัวก็จะเกิดปัญหาหมดอนาคต ที่จะ ประกอบ อาชีพ ไม่มีเงินออมไว้ดูแลตนเองและครอบครัวและเกิดภาวะกดดันอันไปสู่การเกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้

กฎหมายล้มละลายถือเป็นกฎหมายเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อการดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ การที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของตนได้ ทำให้บรรดาเจ้าหนี้ที่ไม่ได้รับชำระหนี้เหล่านี้ไม่สามารถที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของตนได้อีกทอดหนึ่ง เช่น ก็ น สภาวะการณ์เช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ต่อเนื่องกันไป ใน ระบบ เศรษฐกิจ เนื่องจากในการประกอบธุรกิจของบุคคลแหล่งที่มาของเงินทุนส่วนใหญ่มาจากการขอสินเชื่อ สถาบันการเงิน เมื่อสถาบันการเงินซึ่งเป็นเจ้าหนี้ปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกหนี้ แล้ว

หากลูกหนี้ล้มละลายและเจ้าหนี้ไม่ได้รับชำระหนี้ทำให้เกิดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือ NPL ของ สถาบันการเงิน ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการปล่อยเงินกู้ของเจ้าหนี้ที่ได้ออ ก แรบ ก รั บ ภ า ระ ะ ใ ว าจอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันการเงินได้ และสุดท้ายเมื่อสัดส่วนของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินเพิ่มสูงมากขึ้นจนกลายเป็นปัญหาที่รัฐบาลต้องเข้ามาแทรกแซงให้ความช่วยเหลือ แล้ว ก็ ส่ง ผล ให้ หนี้ ดังกล่าวกลายเป็นภาระ รัฐบาลต้องเข้าแก้ไขฟื้นฟูภาวะเศรษฐกิจของประเทศ โดยการสงวนทรัพย์ากรมนุษย์ให้เกิดความสูญเสียให้น้อยที่สุด

6.บทสรุป

ก ฎ ห ม า ย ล้มละลาย เดิมมีเจตนารมณ์ให้มีผลใช้บังคับกับบุคคลที่ทำการค้า และเกี่ยวข้องกับภาระหนี้เงินกู้ยืมที่ทำให้เกิดการกู้หนี้ ยืมสินกัน ในทางการค้า หรือประกอบธุรกิจเท่านั้น ต่อมาได้นำมาใช้กับบุคคลทั่วไป เพื่อการบังคับชำระหนี้ของลูกหนี้ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดา และลูกหนี้ที่ทำการค้าหรือประกอบธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงินในระบบการให้สินเชื่อหรือการให้กู้ยืม ให้กับเจ้าหนี้อย่างเสมอภาคทุกคน มากกว่ามาตรการทางกฎหมายแพ่งทั่วไป โดยมีมาตรการที่เข้าไปตัดสิทธิของลูกหนี้ในการจัดการทรัพย์สิน สิ น มีการนำทรัพย์สินของลูกหนี้ไปจำหน่าย

เพื่อนำมาแบ่งเฉลี่ยชำระหนี้คืนแก่บรรดาเจ้าหนี้ ทำให้ลูกหนี้จะต้องเสียสิทธิไปอย่างมาก อันเกิดผลกระทบกับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป ซึ่งตกเป็นบุคคลล้มละลาย ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมมากกว่าการชำระหนี้คืนเจ้าหนี้ทั้งหลาย แนวคิดของกฎหมายล้มละลายในปัจจุบัน จึงควรมีการคำนึงถึงตัวลูกหนี้มากขึ้น ดังนั้นบุคคลธรรมดาที่มีได้ประกอบธุรกิจการค้าแต่ก่อหนี้เพื่อการค้าหรือ หือหนี้จากการอุปโภคบริโภค ซึ่งโดยสภาพจะไม่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการค้าใดๆไม่ควรถูกจัดการโดยกฎหมายล้มละลาย เพราะเมื่อตกเป็นบุคคลล้มละลายแล้วก็ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ แก่บรรดาลูกหนี้และเจ้าหนี้ เนื่องจากลูกหนี้ต้องออกจากงาน ไม่มีรายได้ให้ครอบครัว เจ้าหนี้ก็ไม่ได้รับชำระหนี้ ทั้งยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นกฎหมายล้มละลายจึงมีแนวคิดเพื่อเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่ตกเป็นบุคคลล้มละลายได้เริ่มต้นชีวิตใหม่

ดังนั้นจึงมีการบัญญัติกฎหมายล้มละลายในเรื่องของการปลดบุคคลจากการล้มละลาย เมื่อปลดจากล้มละลายแล้ว ลูกหนี้หลุดพ้นไม่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้ที่ค้างเคียงเดิม ยกเว้นลูกหนี้ทุจริตและหนี้ตามกฎหมายบางประเภท เช่น หนี้ภาษี จักกอบหรือหนี้ที่เกิดจากการทุจริต น้อ โกง เป็นต้น ซึ่งตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483

(ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 มีการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องการปลดล้มละลายนี้ มาตรา 67/1” เมื่อศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายแล้ว บุคคลล้มละลายอาจได้รับการปลดจากล้มละลายเมื่อศาลได้มีคำสั่งปลดจากล้มละลายตามมาตรา 71 หรือเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตาม 81/1” บทบัญญัติที่บัญญัติเพิ่มขึ้นใหม่นี้บุคคลล้มละลายจึงอาจได้รับการปลดจากล้มละลายได้ 2 กรณีคือ

- 1.การปลดจากการล้มละลายโดยคำสั่งศาลและ
- 2.การปลดบุคคลจากการล้มละลายโดยอัตโนมัติหรือโดยผลของกฎหมาย

แต่หากการบังคับใช้กฎหมายล้มละลายในด้านการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลายมีปัญหาที่น่าสนใจศึกษาดังนี้

ปัญหาประการที่หนึ่ง ตามมาตรา 81/1 นี้คือในเรื่องของระยะเวลาในการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลายซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้ว่า สามปี นับแต่วันพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายนั้น เห็นว่าแนวคิดการให้โอกาสลูกหนี้เริ่มต้นใหม่ทางการเงิน (fresh start) ซึ่งมีวิวัฒนาการมาจากกฎหมายล้มละลายจากเดิมที่มุ่งลงโทษลูกหนี้เป็นสำคัญ ต่อมาให้ลูกหนี้ปลดหนี้ล้มละลายได้ โดยมีการชำระหนี้บางส่วน และต่อมาได้ให้อภัยลูกหนี้ โดยคำนึงถึงมนุษยธรรมและให้ความคุ้มครองลูกหนี้มากขึ้น ทั้งนี้แนวคิดการให้อภัยลูกหนี้เป็นการรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ในระบบเศรษฐกิจและด้วยหลักคุณธรรมเมตตาที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังแนวคิดที่ให้โอกาสลูกหนี้ได้แก้ไขสถานะทางการเงิน

ทำให้เกิดแนวความคิดการเริ่มต้นใหม่ทางการเงิน ซึ่งเป็นพื้นฐานของหลักการปลดภาระหนี้ให้กับลูกหนี้ (Debt discharge) และ เป็น ไป ต าม ทฤษฎีในเรื่องของการปลดหนี้ของบุคคลธรรมดาในทฤษฎีที่ว่าความร่วมมือของลูกหนี้ (The Debtors Cooperation Theory) โดยการปลดหนี้จะสร้างแรงจูงใจให้ลูกหนี้ให้ความร่วมมือกับเจ้าหนี้ทั้งหลาย ในการรวบรวมทรัพย์สินเป็นการช่วยเหลือลูกหนี้ที่ล้มละลายและทฤษฎีอรรถประโยชน์ต่อสังคม (The Social Utility Theory) การยอมรับบทบัญญัติว่าด้วยการปลดหนี้ให้กับบุคคลที่มีหนี้สินต้นพันตัวนั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างมาก เพราะไม่เพียงแต่กลุ่มเจ้าหนี้ที่จะได้รับชำระหนี้ แต่ การ ปล ด หนี้ นั้น ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมเป็นการปลดปล่อยลูกหนี้ให้เป็นอิสระจากภาระหนี้สิน เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้ลูกหนี้ได้กลับเข้ามาสร้างประโยชน์ในระบบเศรษฐกิจได้เหมือนเดิม

ปัญหาประการที่สองในเรื่องการปลดจากล้มละลายโดยคำสั่งศาลตามมาตรา 71 ซึ่งมีเงื่อนไขดังนี้

1) ได้มีการแบ่งทรัพย์สินชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่ได้ชำระหนี้ไว้แล้วไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ กรณีศาลต้องพิจารณาว่าคดีนั้นศาลมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เป็นจำนวนเท่าใด และรวบรวมทรัพย์สินนำมาจำหน่ายแล้วดำเนินการแบ่งทรัพย์สินให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ได้ถึงร้อยละห้าสิบหรือไม่

2) ลูกหนี้ต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต ตาม ความ มา ต ร า 1 6 3 - 1 7 0

แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 หรือบุคคลล้มละลายเนื่องมาจากกระทำความผิดฐานยกยอก น้อ โกง ตามประมวลกฎหมายอาญา

3) เมื่อ ศาล พิจ า ร ณา แล้ ว เห็นว่า ได้แบ่งทรัพย์สินชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่ได้ชำระหนี้ไว้แล้ว ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบและบุคคลล้มละลายนั้นไม่ เป็น บุ ค ค ล ล้ม ละ ลาย ทุ จ ริ ต

ศาลจะมีคำสั่งปลดจากการล้มละลายโดยไม่มีเงื่อนไข

หรืออาจกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับทรัพย์สินที่บุคคลล้มละลายพึงได้มาในเวลาต่อไปก็ได้ แต่ทรัพย์สินที่บุคคลล้มละลายจะพึงได้มาในเวลาต่อไปนั้นจะต้องไม่เกินระยะเวลาที่บุคคลล้มละลายนั้นได้รับการปลดจากล้มละลาย ตามมาตรา 81/1 (3 ปี)

กล่าวคือ

การขอให้ศาลมีคำสั่งปลดจากการล้มละลายตามมาตรา 71 เป็น กรณีที่กฎหมายบัญญัติว่า ลูกหนี้จะต้องมีการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนหนี้ทั้งหมดที่ยื่นขอรับชำระหนี้

ปัญหาว่า

การพิจารณาเรื่องมีการแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้นั้น

มิได้ระบุแยกชัดเจนว่ากรณีเจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้ไม่มีประกันแต่อย่างใด

อันเกิดความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องการได้รับชำระหนี้

อีกประการหนึ่ง จึงถือได้ว่าให้มีการชำระหนี้ในคดีไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ คำว่า “ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50” นั้นตีความหมายได้ว่า ไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบ เช่น มีหนี้ 1 ล้านบาท จะต้องมีการชำระหนี้ อย่างต่ำ 5 แสนบาท

จึงจะมีสิทธิได้รับการปลดจากลี้ภัยตามมาตรานี้ จะเห็นได้ว่ากฎหมายกำหนดไว้ในอัตราที่สูงเกินไป เพราะสภาพความเป็นจริงแล้วลูกหนี้ก็ไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ อยู่แล้ว หากกำหนดให้ชำระหนี้ถึงร้อยละห้าสิบ กฎหมายมาตรานี้คงไม่มีสภาพบังคับใช้ เพราะลูกหนี้คงหลีกเลี่ยงไปใช้มาตรา 81/1 รorระยะเวลาสามปีนับแต่มีคำพิพากษาให้ลี้ภัย ซึ่งไม่ต้องมีการชำระหนี้ด้วย

และปัญหาในทางปฏิบัติอีกประการหนึ่ง หากลูกหนี้พอมิทรัพย์สินในอันที่จะแบ่งแก่เจ้าหนี้ได้ บ้างแล้ว ลูกหนี้จะไม่อาจทราบได้เลยว่าจะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เป็นจำนวนเท่าใด ศาลจึงสั่งให้ปลดจากการลี้ภัยได้ และจะเป็นหลักประกันให้เขาได้รับปลดจากลี้ภัยโดย หรือ ไม่ เพราะต้องรอคำสั่งศาลเรื่องอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เป็นจำนวนเท่าใด ทั้งนี้ในบางจำนวนศาลอาจไม่ได้สั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เสมอไป อาจมีการสั่งยกหรือแก้ไขได้ ดังนั้นอาจเกิดปัญหาเพราะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ทราบดุลพินิจของศาลเช่นกันไม่อาจตอบทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้ได้ และไม่มีการประกันได้ว่าศาลจะสั่งปลดลี้ภัยได้ หรือ ไม่ อีกทั้งหากกำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ ซึ่งน่าจะจำนวนสูงเกินไปควรลดลงเพราะมีเจตนามาตรา นี้ จะ ไม่ เป็น ประ โย ช น์ ใช้ ได้ จ ริ ง ตามวัตถุประสงค์ว่าจะประโยชน์ต่อเจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้บ้างและเป็นประโยชน์ต่อลูกหนี้ที่จะได้ให้มีการชำระหนี้เพื่อตนเองจะไม่ต้องตกอยู่ในสภาวะ

ลี้ภัยนานเกินไปอันส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม

ปัญหาประการที่สาม

เรื่องอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ภายหลังปลดลี้ภัยแล้ว

สำหรับปัญหาในประเด็นเรื่องนี้แยกเป็นกรณีการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้มาแล้วอยู่ระหว่างขายทอดตลาด แต่ยังไม่ขายทรัพย์สินแล้ว ต่อมาลูกหนี้ได้รับการปลดลี้ภัยโดยผลของกฎหมายเช่นนี้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังคงมีอำนาจจัดการได้ต่อไปซึ่งได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ 4472/2552 มา ยืนยันแล้ว แต่ถ้ากรณีปรากฏในภายหลังว่าลูกหนี้มีทรัพย์สินอยู่ก่อนปลดจากลี้ภัยแต่เจ้าพนักงานยังไม่ได้ทำการรวบรวมไว้เช่นนี้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังคงมีอำนาจจัดการได้หรือไม่

อีกทั้งปัญหาที่ว่า กรณีเป็นการอายัดเงินบำนาญหรือเงินบำเหน็จหรือเงินเดือนรายได้ของลูกหนี้ไว้ก่อนการปลดลี้ภัยโดยผลของกฎหมายตามมาตรา 81/1 แล้ว ซึ่งได้อายัดไว้ตั้งแต่เริ่มมีการลี้ภัยอย่างนี้จะตีความได้ว่า เป็น ทรัพย์สิน หรือทรัพย์สินอันแบ่งได้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายตามมาตรา 109 (2) ประกอบมาตรา 121 หรือไม่ และเมื่อลูกหนี้ได้รับการปลดลี้ภัยไปแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องถอนการอายัดเงินดังกล่าวนั้นไปทันทีเพราะเขามีสิทธิจัดการทรัพย์สินของเขาภายหลังได้รับการปลดลี้ภัย หรือจะเป็นเรื่องที่ยังคงอยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ยังคงสามารถรวบรวมได้อยู่เพื่อนำเงินดังกล่าวมาแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ต่อไป

ซึ่งในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีความ

เห็นเป็นสองฝ่ายทั้งตัวลูกหนี้และเจ้าหนี้ก็ยังคงถกเถียงกันอยู่ จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายดังนั้นจึงสมควรมีการเพิ่มเติมในเรื่องนี้ออกมาให้ชัดเจน

สำหรับปัญหาประการสุดท้าย กรณีการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลายควรเป็นคำสั่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือคำสั่งศาล

กล่าวคือการปลดล้มละลาย ตามมาตรา 81/1 ในทางปฏิบัตินั้นเป็นเพียงการประกาศคำสั่งปลดล้มละลายซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ดำเนินการเอง ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตต่อศาลหรือไม่จำเป็นต้องให้ศาลมีคำสั่ง แต่อย่างไรก็ตาม เห็นว่าการที่ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาถูกศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และพิพากษาให้ล้มละลายนั้นเป็นการกำหนดเกี่ยวกับสถานะของตัวลูกหนี้ทำให้ถูกจำกัดสิทธิในหลายเรื่องไม่ว่าจะเรื่องการจำกัดสิทธิข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการท้องถิ่น ตลอดจนนักการเมือง เป็นต้น

เหตุไครณี่ที่เป็นการปลดบุคคลนั้นจากการล้มละลายโดยผลของกฎหมายจึงเป็นเพียงคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น อีกทั้งความน่าเชื่อถือและการยอมรับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของประชาชนนั้นยังไม่เป็นที่ประจักษ์เพราะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สังคมไทยยังไม่เป็นที่ยอมรับเหมือนอย่างสากลนั่นเอง.

7. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในเรื่องของกฎหมายล้มละลาย กรณีการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547

ดังกล่าวแล้วนั้นพบว่าควรมีมาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวดังต่อไปนี้

1. สำหรับปัญหาประการที่หนึ่ง ตามมาตรา 81 / 1 วรรคหนึ่ง ควรมีการแก้ไขเรื่องระยะเวลาที่จะปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลายที่กำหนดไว้สามปี นั้นให้ลดระยะเวลาในการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลายลงให้น้อยกว่าสามปี

2. สำหรับปัญหาประการที่สอง ตามมาตรา 71 ควรแก้ไขหลักเกณฑ์การขอให้ศาลมีคำสั่งปลดจากการล้มละลาย โดยให้มีหลักการดังนี้

2.1 การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย โดยแยกเป็นการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกันจำนวน ร้อยละ 30 และการชำระหนี้ของเจ้าหนี้ไม่มีประกันจำนวน ร้อยละ 25

2.2. ในชั้นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ให้มีการออกระเบียบแนวทางปฏิบัติในเรื่องการทำความเห็นเสนอศาลในจำนวนคำขอรับชำระหนี้ในกรณีบุคคลร้องขอให้ปลดจากการล้มละลายต่อศาลโดยกำหนดระยะเวลาที่รวดเร็ว 20-30 วัน เพื่อเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งและทำให้ทราบถึงจำนวนเงินที่จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้อย่างแน่นอน

2.3. ควรจัดให้มีมาตรการกำหนดหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

านพิทักษ์ทรัพย์สินในการไต่สวนลูกหนี้ในเรื่องกิจการและทรัพย์สินให้มีความชัดเจนโดยมุ่งประสงค์ในเรื่องการให้ความร่วมมือในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อแบ่งให้แก่เจ้าหนี้ได้บางส่วนเพื่อจะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้และเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้

3. สำหรับปัญหาประการที่สาม ควรมีการเพิ่มเติมมาตรา 109 เป็น (4) ให้มีหลักการว่ากรณีการอายัดเงินบำนาญหรือเงินเดือนนั้น เมื่อปลดล้มละลายแล้วเงินนั้นไม่ตกอยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเช่นเดียวกับประเทศ อังกฤช ทั้งนี้เพื่อไปตามทฤษฎีความร่วมมือของลูกหนี้ทฤษฎีจำกัดความรับผิดชอบและความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายและให้โอกาสเริ่มต้นชีวิตใหม่ต่อไป

4. สำหรับประการสุดท้าย ควรมีการเพิ่มเติมในเรื่องการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลายโดยผลของกฎหมายให้เป็นอำนาจศาลเป็นผู้มีคำสั่งปลดล้มละลายแต่เพียงผู้เดียวเพราะเป็นการกำหนดเกี่ยวกับสถานะของตัวลูกหนี้ทำให้ถูกจำกัดสิทธิในหลายเรื่องและความน่าเชื่อถือและการยอมรับของประชาชนในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

ทวี กสิยพงศ์. คำอธิบายกฎหมายล้มละลาย.

กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์,2526.

ธเนศ ไชยหมาน. "การขอรับ

ชำระหนี้ในคดีล้มละลาย."

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.

ธวัช เคลือบขุนทอง .

“ปัญหาทางการพ้นจากการล้มละลาย.”

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยรามคำแหง,2544.

ชัยญานูช ตันติกุล. “คดีล้มละลายของ

ลูกหนี้บุคคลธรรมดาในสหรัฐอเมริกา.”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 2 เล่มที่ 1 ฉบับที่ 56

(มกราคม-เมษายน 2552)

นันทวรรณ อุตสาห์ตัน. “บทบาทในการจัดการ

ทรัพย์สินของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สินในคดีล้มละลาย.”

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขากฎหมายธุรกิจ ,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2552.

ประดิษฐ์ เอกมณี.

คำอธิบายกฎหมายล้มละลายกรุงเทพมหานคร

คร:สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา ,2553.

ภูมิ โชคเหมาะ.

เอกสารประกอบคำบรรยายกฎหมายล้มละลายเปรียบเทียบ.

หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ, 2553.

วิชา มหาคุณ .

ประวัติกฎหมายล้มละลายในประเทศไทย

เอกสารประกอบคำบรรยายกฎหมายล้มละลาย

ลายเปรียบเทียบ.

หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ, 2553.

วิชา มหาคณ.กฎหมายล้มละลายฉบับสมบูรณ์

หลักกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติว่าด้วย
การฟื้นฟูกิจการลูกหนี้. กรุงเทพมหานคร
:สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ,2551.

วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์ และจรัสพิสเด็นท์.

ล้มละลายพิสดาร. (ฉบับปรับปรุงใหม่
ปี2554).

สมชัย

ที่ฆาอุตมากร.พระราชบัญญัติล้มละลายพ
ทธศักราช 2483
พร้อมแนวคำพิพากษาฎีการายมาตรา.
กรุงเทพมหานคร:ห้างหุ้นส่วนจำกัดจรัส
การพิมพ์,2546.

สมยศ เชื้อไทย .ทฤษฎีกฎหมาย นิติปรัชญา

.พิมพ์ครั้งที่ 11 . กรุงเทพมหานคร
:สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2550.

สรินยา ลีมวณิชสินธุ์ .

“การปลดบุคคลจากการล้มละลาย.”
วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต,จุฬาลงก
รณมหาวิทยาลัย ,2546.

สุธีร์ ศุภนิตย์.

หลักกฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจกา

ร. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์วิญญูชน,2545.

เอื้อน

ขุนแก้ว.คู่มือการศึกษากฎหมายล้มละลาย.

พิมพ์ครั้งที่8 .กรุงเทพมหานคร:พลสยาม
พรินติ้ง ประเทศไทย,2553.